

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **V. P.**, zastoupeného Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1, zastoupeného Mgr. Tomášem Zlesákem, advokátem, se sídlem Revoluční 1, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2010, č. j. 1 Cad 104/2009 - 38,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni žalobce, advokátce Mgr. Dagmar Rezkové Dřímalové, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v částce 800 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Městské části Praha 6, Úřadu městské části, ze dne 6. 1. 2005, č. j. Soc/2005/N/5336, byla podle § 96 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. 12. 2004 zvýšena měsíčně se opakující dávka sociální péče přiznaná žalobci rozhodnutím zdejšího úřadu ze dne 2. 12. 2004 z částky 621 Kč na částku 1277 Kč měsíčně. K odvolání žalobce proti uvedenému rozhodnutí rozhodl Magistrát hlavního města Prahy rozhodnutím ze dne 14. 7. 2009, č. j. MHMP 456503/2009, tak, že odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Odvolací orgán přezkoumal sociální situaci žalobce a konstatoval, že je veden v evidenci Úřadu práce

hlavního města Prahy, pobočky v Praze 6, nepobírá hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, je poživatelem částečného invalidního důchodu v celkové výši 3523 Kč měsíčně. Zdravotní stav žalobce vyžaduje zvýšené náklady na dietní stravování z důvodu diety výživné, tato dieta je srovnatelná s nejvyšší dietou, tj. pankreatickou, tj. částka na osobní potřeby se zvyšuje o částku 700 Kč. Výše dávky byla stanovena součtem částky na zabezpečení výživy a ostatních základních potřeb žalobce ve výši 2320 Kč, zvýšené o 700 Kč, tj. celkem 3060 Kč a částky k zajištění nezbytných nákladů na domácnost, tj. 1780 Kč a vzhledem k příjmu žalobce ve výši 3523 Kč měsíčně, tj. celkem ve výši 1277 Kč. Vzhledem k částkám životního minima, ke skutečným odůvodněným nákladům na zabezpečení výživy a ostatních základních potřeb a nezbytných nákladů na domácnost žalobce, k výši příjmu a k majetkovým poměrům byla výše dávky sociální péče stanovena v souladu s § 4 odst. 3 zákona č. 482/1991 Sb. K otázce ubytování na vojenských ubytovnách odvolací správní orgán uvedl, že z vyjádření Vojenské ubytovací a stavební správy Praha ze dne 6. 6. 2006 vyplývá, že zásady pro ubytování na vojenských ubytovnách se řídí předpisem Stav-1-2, příloha 2, Směrnice o vojenských ubytovnách. Na ubytovně lze ubytovávat buď na služební (pracovní) cestě, nebo v případě volné lůžkové kapacity na cestě turistické (článek 23 citovaného vnitrorezortního předpisu). To se vztahuje i na vojenské důchodce a důchodce - bývalé občanské zaměstnance vojenské správy a jejich rodinné příslušníky. Žalobce se v místě trvalého pobytu nezdržuje, užívá se svou matkou byt o velikosti 3 + 1 na adrese: O. 43, P. 2, tudíž má možnost bydlení v tomto bytě na území hlavního města Prahy. Dojíždění mimo Prahu za účelem praní prádla a mytí, jak žalobce uvádí, není zejména i s přihlédnutím k uváděnému nepříznivému zdravotnímu stavu žalobce a i k dalším nepochybně vzniklým nákladů v souvislosti s delší cestou důvodné. Ke skutečnosti, že žalobce nemá v užívaném bytě zapojen plyn a elektrickou energii nelze podle žalovaného přihlédnout, neboť žalobce mohl řešit záležitost svého bydlení i různým jiným odpovídajícím způsobem. Je sice pravdou, že není věcí správního orgánu určovat, kde se bude zdržovat žadatel o dávku sociální péče či příjemce dávky sociální péče, toto ani správní orgán neurčuje, ale při stanovení výše dávky podle § 4 odst. 3 zákona č. 482/1991 Sb., se přihlíží pouze k nezbytným nákladům na domácnost, tj. správní orgán vždy individuálně posuzuje, zda jsou náklady předkládané žadatelem o dávku sociální péče či příjemcem dávky sociální péče v daném konkrétním případě nezbytnými náklady k zajištění dané domácnosti. Žalobci vznikly náklady za ubytování na turistické cestě, které nelze považovat za nezbytné náklady na domácnost ve smyslu zákona č. 482/1991 Sb., dávky sociální péče nelze poskytovat k úhradě nákladů za turistiku.

Proti posledně uvedenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, o níž rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 15. 6. 2010, č. j. 1 Cad 104/2009 - 38, tak, že žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Při posouzení žalobcových námitek ohledně výdajů spojených s ubytováním na vojenských ubytovnách městský soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že žalobce měl možnost základní potřeby spočívající v bydlení a zajišťování hygienických potřeb uspokojovat tak, že by užíval přístřeší 3 + 1 v P. 2, O. 43, které užívá se svou matkou. Ze zjištěných skutečností vyplývá, že si žalobce neobstaral jiné bydlení a v jeho případě, i když osobně využíval ubytovny k uspokojení svých potřeb hygienických i případnému přechodnému bydlení, se nejednalo o náklady nezbytné. Pokud žalobce namítal, že přístřeší bylo přiděleno jeho matce pod hrozbou toho, že budou jejich věci vyklizeny na ulici, není možno podle městského soudu k této námitce v tomto řízení přihlédnout. Předmětem řízení o přiznání

dávky sociální péče je zajištění skutečných a odůvodněných nákladů na zabezpečení výživy a ostatních základních potřeb a nezbytných nákladů na domácnost posuzovaného občana (společně posuzovaných osob) ve vztahu k výši příjmu a k majetkovým poměrům. Předmětem řízení není posouzení platnosti či neplatnosti nájemního vztahu. Městský soud dále uvedl, že tvrzení žalobce o nemožnosti zapojit plyn a elektřinu, o nemožnosti vařit, prát a umývat se, se nezakládají na pravdě. Ze správního spisu je zřejmé, že možnost připojení elektřiny a plynu v přiděleném bytě dána byla, protože byt mohl být napojen na zdroje energií, které umožní vytápění a s tím související uspokojování dalších základních potřeb. K tomu je však třeba, aby žalobce, popř. jeho matka, podnikli patřičné kroky k zajištění připojení k těmto zdrojům energie. Jak je zřejmé ze správního spisu, žalobce prokazoval, že již v roce 2003 žádal o připojení na tyto sítě, avšak firma, která nemovitost spravuje, na tuto žádost nereagovala. Žalobce nedoložil, že poté podnikl další kroky k tomu, aby zajistil pro přístřeší připojení k uvedeným sítím a zajistil tak obyvatelnost tohoto prostoru. Řešil-li žalobce své potřeby využíváním turistických ubytoven v rámci turistiky, je to jeho volba řešení situace. Správnímu orgánu však nelze s ohledem na provedená zjištění vytknout, že žalobcem doložené náklady na toto bydlení v turistických ubytovnách nepovažoval za nezbytné náklady na domácnost. Městský soud dal za pravdu žalovanému v tom, že pro zajištění žalobcových základních potřeb spojených s bydlením nebylo vyhledávání turistických ubytoven mimo Prahu nezbytné. Žalobci nelze samozřejmě určovat, jakým způsobem bude své osobní potřeby, a to je i bydlení, zajišťovat. Státní orgán je však oprávněn ve smyslu § 4 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb. posoudit, zda náklady spojené s uspokojováním základních osobních potřeb jsou náklady nezbytnými. Takovými náklady jsou jistě náklady na bydlení a provoz domácnosti a služby spojené s užíváním bytu a energie pro provoz domácnosti. Takové náklady však žalobce nedoložil.

Městský soud v Praze tak dospěl k závěru, že správní orgán postupoval zcela v souladu s limity správního uvážení ve smyslu § 4 odst. 3 zákona o sociální potřebnosti, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

Proti uvedenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Vyslovil přesvědčení, že stížnost je přípustná i přes omezení podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., protože v předchozím rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 6 Ads 71/2006 byl podán pouze závazný výklad právní otázky, kdy je rozhodnutí nepřezkoumatelné podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a nynější stížnost směřuje k řešení právních otázek, které nebyly předmětem posuzování Nejvyššího správního soudu v řízení o předchozí stížnosti (navíc se důsledně vzato nejedná o rozhodnutí „znovu poté“, jelikož nyní městský soud rozhodoval, až tehdy, kdy bylo vydáno nové rozhodnutí správního orgánu). Městskému soudu vytýká, že nijak nevyložil, co konkrétně míní pojmem „další kroky“ v souvislosti se zajištěním připojení sítí, takže v tomto směru je jeho závěr nepřezkoumatelný a jedná se o nic neříkající tvrzení. Dále poukazuje na to, že o důvodu zamítnutí žaloby, resp. nepřiznání dávek se dozvídá až 5 roků poté, co bylo o dávce rozhodováno, což je v hrubém rozporu s principem právní jistoty a předvídatelnosti. Poukazuje na to, že při zvažování toho, jaká opatření měla či neměla být učiněna, je třeba vycházet z toho, že jemu přístřeší přiděleno nebylo a on není oprávněnou osobou ani z notářského zápisu z 29. 5. 2002. Jeho matka přitom není

v žádném směru s ním posuzovanou osobou (což je důvod, proč se nezohledňuje ani její příjem), takže mu nelze přičítat k tíži, co eventuálně neudělala či udělala jeho matka. Upozorňuje na to, že v řízení opakovaně uvedl, že při návštěvě PRE dne 25. 2. 2003 připojení na el. síť bylo odmítnuto, a to s odkazem na to, že nájemní smlouva z 28. 8. 2002 není podepsána jeho matkou. Dál se vyjadřuje k otázce dezinterpretace jeho argumentů ohledně přidělení přístřeší jeho matce pod hrozbou toho, že budou jeho věci vyklizeny na ulici. Tvrdí-li pak městský soud, že nedoložil, že by podnikl další kroky, tak podotýká, že pokud bylo třeba cokoli doložit, měl jej soud o takovém břemenu tvrzení, resp. důkazním břemenu poučit podle § 118 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s., což neučinil, podle stěžovatele je třeba, aby Nejvyšší správní soud zohlednil při posuzování argumentů o tom, čím si mohl či nemohl zajistit potřebu bydlení i to, že je zaručena svoboda pobytu podle čl. 14 Listiny a rovněž to, že jak správní orgán II. stupně, tak soud I. stupně se vůbec nevyjádřily k tomu, že užívání přístřeší by nebylo ekonomičtější než užívání ubytoven, čímž je sama o sobě výrazně zpochybněna legitimita úřadu zasahovat do těchto osobních záležitostí. Poukazuje na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 777/07 a byl by rád, kdyby závěry z tohoto nálezu plynoucí vzal Nejvyšší správní soud v úvahu. Pro úplnost pak dodal, že přístřeší „neužívá“, resp. „nepřebývá“ v něm, jak to tvrdil Nejvyšší správní soud v rozsudku ve věci sp. zn. 6 Ads 153/2007, pouze v něm přenocuje, což je rozdíl. K rozdílu pojmu užívat (přebývat) a přenocování odkázal na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 544/2000. Z vyložených důvodů proto navrhl, aby rozsudek městského soudu byl zrušen.

Městským soudem ustanovená zástupkyně stěžovatele advokátka Mgr. Dagmar Rezková Dřímalová doplnila kasační stížnost stěžovatele podáním z 8. 3. 2011. V něm doplnila argumentaci stěžovatele ve vztahu k té části odůvodnění městského soudu, že stěžovatel nebo jeho matka nepodnikli patřičné kroky k zajištění připojení ke zdrojům energie. Poukazuje na to, že takovou podmínku ve vztahu k posuzování nezbytnosti nákladů na domácnost zákon vůbec neobsahuje a je konstruována až výkladem tohoto ustanovení. Navíc pojem „patřičné kroky“ je neurčitý, protože bez dalšího nelze seznat, jaké kroky by považoval soud a správní orgán za nedostatečné, a které naopak by je již uspokojily a nevedly by k odnětí dávky. Stěžovatel pak dále poukázal na komplex závěrů uvedených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2006, č. j. 6 Ads 43/2005 - 51, ohledně tzv. neurčitých pojmů.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a je na základě usnesení městského soudu o ustanovení zástupce zastoupen advokátkou.

Nejvyšší správní soud následně přistoupil k věcnému posouzení napadeného rozsudku, vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), přičemž kasační stížnost s ohledem na její obsah přezkoumal z důvodu uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Dospěl přitom k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Především je namístě uvést, že po podání kasační stížnosti stěžovatel v podání z 8. 3. 2011 vznesl námitku podjatosti předsedy senátu JUDr. Bohuslava Hnízdila. O námitce podjatosti rozhodl 7. senát Nejvyššího správního soudu usnesením ze dne 28. 4.

2011 tak, že soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Bohuslav Hnízdil není vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 6 Ads 22/2011, a to z důvodů uvedených v odůvodnění tohoto usnesení, které bylo účastníkům řízení doručeno.

Z obsahu správního spisu vyplývá, že stěžovatel je považován za sociálně potřebného podle zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, a byla mu poskytována měsíčně se opakující peněžitá dávka k zabezpečení výživy a ostatních základních osobních potřeb ve smyslu § 4 odst. 1 uvedeného zákona a zjištěných nákladů podle § 2 odst. 1 téhož zákona. V daném případě jde o posouzení, zda náklady spojené s ubytováním na vojenských ubytovnách lze považovat za nezbytné náklady na domácnost ve smyslu zákona č. 482/1991 Sb. za situace, kdy stěžovatel společně se svojí matkou užívá byt o velikosti 1 + 3 v Praze, poskytnutý jim jako přístřeší. Touto otázkou se v případě stěžovatele Nejvyšší správní soud již v předcházejících věcech zabýval, naposledy ve věci sp. zn. 6 Ads 176/2009, kdy v rozsudku ze dne 3. 6. 2010, č. j. 6 Ads 176/2009 - 69, vyšel z toho, že pokud občan přebývá na trvalé adrese v Praze, nelze uznat jako nezbytné náklady na domácnost ve smyslu § 4 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb. náklady spojené s dočasným ubytováním na ubytovnách v různých částech republiky, kde se svou matkou opakovaně přebývá; tvrzení, že tak činí za účelem osobní hygieny a praní prádla, je nerozhodné. V předcházející věci se Nejvyšší správní soud rovněž vyjádřil k otázce dodávky elektrické energie a plynu do bytu užívaného stěžovatelem, takže pro stručnost lze na odůvodnění předcházejícího rozsudku odkázat. V nyní rozhodované věci Nejvyšší správní soud nemá důvod se od shora vysloveného názoru odchýlit.

Rozsudky Nejvyššího správního soudu ve věcech sp. zn. 6 Ads 153/2007 a sp. zn. 6 Ads 176/2009 byly podrobeny testy ústavnosti ze strany Ústavního soudu, přičemž ústavní stížnosti byly v obou případech odmítnuty, naposledy usnesením Ústavního soudu ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. I. ÚS 2605/10. V posledně uvedeném usnesení Ústavní soud konstatoval, že v řízení před soudem ani před správními orgány nedošlo k porušení žádných základních práv stěžovatele. Skutečnost, že orgány veřejné moci rozhodly způsobem, s nímž se stěžovatel neztotožňuje, nejsou samy o sobě důvodem k podání úspěšné ústavní stížnosti. Orgány veřejné moci ve věci stěžovatele v odůvodnění svých rozhodnutí náležitě analyzovaly majetkové i sociální poměry stěžovatele, zhodnotily všechny provedené důkazy a dospěly k přesvědčivým právním závěrům. K námitce stěžovatele, že Nejvyšší správní soud nesprávně konstatoval, že stěžovatel ani jeho matka, se kterou žil a žije ve společné domácnosti, nepodali žádost o zapojení elektřiny a plynu, Ústavní soud uvedl, že k tomu postačí citovat reakci Nejvyššího správního soudu na tuto námitku ve vyjádření k ústavní stížnosti: „Dále stěžovatel jako na relevantní důkazy, mající měnit důkazní situaci, odkazuje na vlastní výpověď z 9. 4. 2008 a vlastní vyjádření z 10. 4. 2008, k němuž byla připojena kopie návštěvního lístku Pražské energetiky, a . s., z 10. 4. 2008 - tyto dokumenty mají jasně charakter tvrzení stěžovatele - tedy pouhého tvrzení účastníka řízení (návštěvní lístek pak není žádným důkazem, maximálně důkazem o navštívení jmenované instituce, nikoliv o dalších stěžovatelem dovozovaných faktech). Vyšší výpovědní hodnotu a relevanci úředního záznamu Nejvyšší správní soud spatřuje v tom, že se jedná o údaj od rozhodného subjektu (Pražská energetika, a. s.); přijatelnost úředního záznamu pro prokázání skutkové stránky věci pak spočívá v tom, že telefonicky získaný údaj je u příslušného subjektu opakovaně ověřitelný (NSS tvrzený údaj ověřoval na

Pražské energetice, a. s., a bylo potvrzeno, že odběrné místo je připojováno, a smlouva s uživatelem je uzavírána i bez souhlasu vlastníka objektu).“ Ústavní soud dále poukázal na část odůvodnění v rozsudku městského soudu, v němž je uvedeno, že pokud stěžovatel již v roce 2003 žádal o připojení na sítě, avšak firma, která nemovitost spravuje, na tuto žádost nereagovala, stěžovatel nedoložil, že by poté podnikl další kroky k tomu, aby zajistil pro přístřeší připojení k uvedeným sítím a zajistil tak obyvatelnost tohoto bytu. Uvedená argumentace je i z hlediska Ústavního soudu plně přijatelná. Pokud tedy stěžovatel v replice namítal, že pobytem v místnostech bez topení, osvětlení apod. byl vystaven zásahu do lidské důstojnosti, nelze mu přisvědčit. Ústavní soud uzavřel, že napadené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu je srozumitelné, jasné, přesvědčivé, nemá povahu svévole a mezi skutkovými zjištěními a právním závěry z něj vyvozenými není dán ani extrémní rozpor ve smyslu ustálené judikatury Ústavního soudu. Je tedy i z hlediska ústavnosti plně přijatelné.

Závěrem lze shrnout, že žádné z uváděných stížnostních námitek nelze přisvědčit. Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbylo než uzavřít, že neshledal namítaný důvod kasační stížnosti. Dospěl pak k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, takže právo na náhradu nákladů řízení nemá, a úspěšnému žalovanému takové právo odňal § 60 odst. 2 s. ř. s. (jednalo se o řízení ve věcech sociální péče).

Městským soudem ustanovená zástupkyně stěžovatele požadovala za zastoupení stěžovatele odměnu za převzetí věci včetně studia spisu u soudu a za doplnění kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené advokátce odměnu ve výši 800 Kč, představující 1 úkon právní služby za 500 Kč, a to za doplnění kasační stížnosti z 20. 9. 2009 podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a jeden režijní paušál v částce 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Odměna za převzetí věci nebyla přiznána, neboť podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu by odměna za převzetí a přípravu zastoupení náležela za splnění podmínky, že se uskutečnila první porada s klientem, přičemž uskutečnění této porady ustanovené advokátka ani netvrdí. Rovněž tak nebyla přiznána odměna za studium spisu u soudu. Nejvyšší správní soudu v této souvislosti poznamenává, že studium spisu nelze považovat za úkon, za který by byla ustanoveným zástupcům obecně přiznávána odměna. Opačný případ nastává, pokud doplnění kasační stížnosti opodstatněně reagovalo na skutečnosti zjištěné studiem spisu, s nimiž se jinak mohl ustanovený advokát pro důsledné hájení práv a zájmů stěžovatele seznámit pouze problematicky. O takový případ se v projednávané věci nejedná, neboť ustanovená advokátka v doplnění kasační stížnosti zejména odkázala na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2006, č. j. 6 Ads 43/2005 - 51.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2011

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu